WIKIPEDIA

Piemuntais

Al **piemuntaiṡ** l é na längua rumanza, ch'la s pré dîr derivè dal latén. L é la längua naturèl dal Piemånt e la s dscurêva sänza distinziån ed tótti äl categorî socièli. L'à na leteratûra di mondi récca, con tott i gèner leterèri pusébbil: romanz, teâter, povesî, giurnèl, documént uffizièl e vî acsé. Al só vocabulèri l'arà 40.000 parôl e sblisga. Al cunselli d'Euròpa e l'UNESCO i l'an arcgnossò cme langua ufiièl è l'é sâtta a la proteziån d'la lèz regiunèl piemuntaisa 26/1990 e 37/1997.

A s pänsa ch'i sien bón ed dscårrer o capîr al piemuntais anch in 2,5 miglión ed cristiàn, mänter che almanch 500 - 600.000 i srénn bón ed lèzerl e d scrîverl.

Artéccol in dialàtt bulgnaiṡ

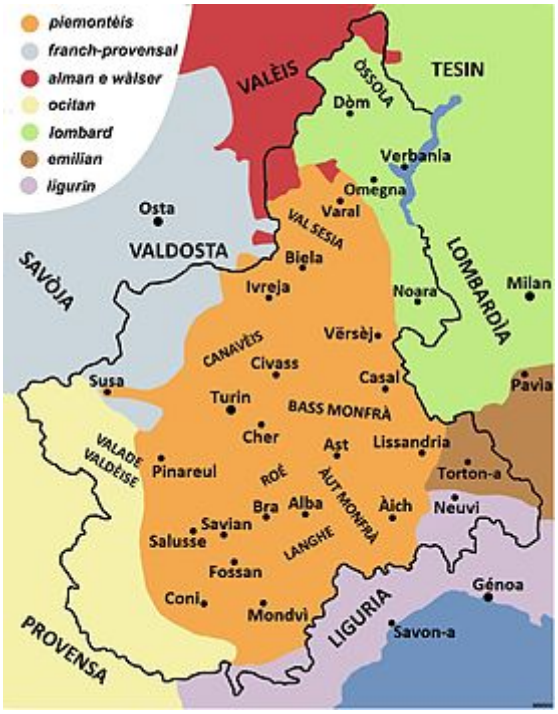

Al langui dal Piemånt

Indice

Paîs indóvv ch'as dscårr piemuntais

I dialétt

Clasificaziån

Côdiz ISO

Ligâm estêren

Riferimént

Paîs indóvv ch'as dscårr piemuntais

Al piemuntais as dscårr, col so dialétt luchèl:

- int'äl pruvénzi 'd Turén, Cónni, Ast, Bièla e Verzèl;
- int'la pèrt pió a sîra d la provénzia 'd Nuvèra;
- in pruvénzia ed Lisàndria, int'i dintûren ed Turtånna (indovv as dscårr un quèl atais al lunbèrd e a l'emigliàn) e int'i pajîs sâtta a Neuve (lîgur);
- int'un quèlch sît d'la Valdòsta.

La pruvénzia dal Verbàn-Cusio-Òssola e in di mondi d'la pruvénzia 'd Nuvèra as drôva un dialatt dal lunbèrd, mänter ch'int äl cmónni d'la pruvénzia 'd Cónni a la cunfénna con la Ligûria as dscårr al lîgur. E pô int'äl vâl däl pruvénzi ed Turén e d Cónni al piemuntais l'è druvè insamm al fränc-pruvenzèl (ed såura).

Piemuntaiṡ
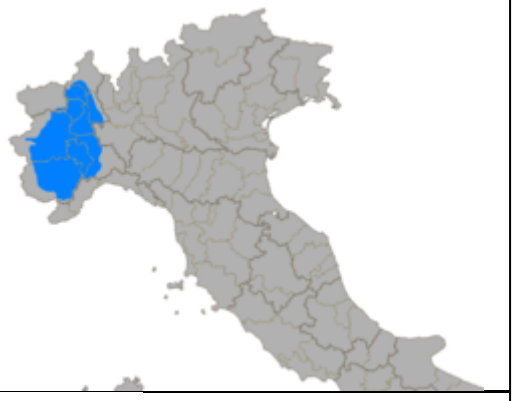
Nómm luchèl piemontèis
Parlànt 700 000 (?)
Famajja rumànz
Regiån Piemånt

Insåmma, an s è brîsa bån ed dîr indovv la finéss la langua piemuntaisa e indovv al tâca al lunbèrd o al lîgur.

Eṡänpi

Tuti j'uman a nasso lìber e uguaj për dignità e drit. A l'han na rason e na cossiensa e a l'han da comportesse j'un con j'àutri con spìrit ëd fradlansa.

I dialétt

Anch's l'è bèli na langua unitèria, al piemuntais l'à di mondi ed fåurm divêrsi o 'd dialétt, a secånd ed cme al s ciâm. La bacajèda ed riferimänt l'è ciamè *piemontèis comun* (piemuntais ed tott), ch'al s bèsa såura al dialatt ed Turén e dî dintûren; l'è al pió druvè int'la leteratûra e l'è capé e bän druvè da tott quî ch'i dscårren in piemuntais. Par esänpi ónn ch'l à un banchatt a Verzèl al dscårr in verzlais con i cliént d'la so zitè mo al druvarà al *piemontèis comun* con ónn ed Cónni. As dîs in tott al Piemånt ch'al piemuntais genuén al sia stra sé e nå quall ch'as dscårr stra Susa, Turén (mo fagand atenziån parché ai én dî sît indovv al dialatt l'è contaminè da l itagliàn, cme Cher, Pinerôl e Salózz.

Una divisiån dal piemuntais la pré èser quassta qué:

- piemuntais ed sîra, o *àut piemontèis*, con i dialétt däl pruvénzi 'd Coni e 'd Turin (ai é anch al canavesàn);
- canavesàn, ch'al fåurma na categorî da par ló;
- piemuntais ed maténna, o *bass piemontèis*, con totti äli ètri pruvénzi.

Clasificaziån

La clasificaziån dal piemuntais la pré èser acsé:BR>

- languv indoeuropee
  - languv rumànz
    - languv rumànz ed sîra
      - languv gâl-rumànz
        - languv cisalpénni

Côdiz ISO

- Côdiz ISO 639-3: **PMS**

Ligâm estêren

- Dissionari (http://www.piemonteis.com/index.html)
- Lista postal për ciaciaré an piemontèis e ant sël piemontèis (http://groups.yahoo.com/group/piemontviv/)

Riferiménts

- http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=pms

Estratto da "https://eml.wikipedia.org/w/index.php?title=Piemuntais&oldid=139290"

Questa pagina è stata modificata per l'ultima volta il 11 Lój 2020 alle 06:19.

Il testo è disponibile secondo la licenza Creative Commons Attribuzione-Condividi allo stesso modo; possono applicarsi condizioni ulteriori. Vedi le condizioni d'uso per i dettagli.